

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izkromiši ponedeljke in dneve po praznikih, ter vsaka po postni prejemana. Za avstre-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na doma za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr., za četrt leta. — Za taje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake vojne zelnane cone in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po postni prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsekokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamske oznanila in administrativne računi, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Kriza in državna pomoč.

I.

Odbor 36tih državnega zbora svoje delo pospešuje z načelnimi rešenji nekaterih početnih vprašanj. V prvih svojih zasedanjih odobril je pred vsem prvo pitanje: Imali država iz „denarstvene“ sile pomagati?

Razve dveh členov so vsi pritrdili načelu: Da ima država to storiti.

S tem načelom, menili so mnogi, da je stvar rešena. Ali prevarili so se. Kajti v splošno povedanim tem načelom, katero terjata smisel države sam po sebi — če je najprej en ud telesa bolen, treba vsakako človeku za jega ozdravljenje skrbeti, ker ves život pri tem bolenji trpi —, nij še mnogo pomaganega.

Glavno vprašanje temveč biva: Kako in s kakimi pomočki naj država pomaga?

Tudi je važno vedeti, komu naj se pomaga. Dokler to nij jasno, pomoč nij mogoča, in če se uže komu pomore, vpraša se, nij li večina potrebnih izključena ostala. —

Druga točka, katero je odbor razpravljaj, rešila se je načelno s tem: da je treba po državnem posojilu potrebam v okom priti.

Na dalje je odbor zaključil, da se ima posojeni denar na dozidanje železnic in na ustanovljenje državnih založnic obrniti — s kratka: odbor je v načelu sprejel vladin predlog.

In končno je do zdaj še ukrenol, da se ima pri posojilu vladi na izbir pustiti, hočeli ona srebrá na posodo iskati ali pa rento (dohodninsko posojilo) v papirji izdati. To je odbor z večino na Neuwirthov predlog zaključil. —

Zanimivo je ponašanje dveh „pravnih“

odbornikov: grofa Hohenwarta in barona Petrino-ja.

Pri razpravljanji posojilnih pitanj v „gospodarskem klubu“ (kateri se nema z odborem 36tih zamenjati) stavljal je grof Hohenwarth čisto praktično vprašanje: je-li sedanja kriza v resnici tudi obrtnijska in kupčijska, a ne samo borsna kriza? — na kar je minister kupčijstva Banhaus odgovoril, da je to obče znana reč, v katerej stiski je kupčija, a da z dáti ne bi bilo shodno postreči, ker dotičnih obrtnikov ne bi bilo prav imenovati. — Petrino pa se sploh vsej stvari protivnega kaže.

Po mojem mnenji tiči v Hohenwarthovem vprašanji dosti razumnosti; škoda je samo, da je grof Hohenwarth preveč za grm se skrival in svojim mislim premalo čvrstega izraza dajal.

Kajti nij osamljeno mnenje, da bi dobro bilo preiskavati: je-li kriza res občna, je-li današnja kriza denarstvena v tem smislu, kakor da „denarja“ manjka —, in ako je taka, v kolikej méri in pri katerih vrstah obrta se ona najbolj kaže.

Da svoje mnenje ponovim, koje sem na čelu 259. štev. tega lista izrazil: „Ali res denarja pomanjkuje? — Pravega menim da; papirnatega vsaj ne. V resnici manjka dvojega: zaslužka in, ker tega nij, tudi kredita“.... Tudi po mojem osvedočenju je bila pred vsem vladina dolžnost raziskavati, in državnemu zboru ne površno (kakor je to Pretis v svojem govoru 11. t. m. storil), ampak v konkretnjej obliki dokazati, kolika sila kupčijo in obrtnost stiska. Brez statističnih dat ne da se niti veličina sile, niti veličina pomoči proračunati. O drugih velikih naopačnostih, katere je vlada pri tej krizi zakrivila, govorimo o priliki. —

Po vsem tem, kar se je v krogih dr-

žavnega zbora, recte: jegove večine zastran finančnih zadev do zdaj storilo, nemamo še konkretne podobe o državnej pripomoči.

J. P.

Iz državnega zbora.

Dunaj, 18. nov. [Izv. dop.]

Adresna debata. Včeraj opoldne je bil poslanec razposlau načrt adrese do cesarja, katerega je izdelal Herbst in sprejel adresni odsek in že denes se je vršila adresna debata. Levice je mislila, da bode desna terjala, naj se odloži debata do prihodnjega dneva, a nij se zgodilo. In prav je, da se s časom ne trati, kajti preimenitni predlogi še imajo biti rešeni v kratkih dneh do 23. ali 24. novembra, ako se misli res ta dan zbornica skleniti.

Galerija je bila že davno pred 11. uro natlačena s poslušalci in mnogi so se morali vrniti, ker nijso več dobili prostora. Poslanci so se pred sejo živahno pogovarjali; vsi ustavoverni poslanci so imeli tikoma pred javno sejo klubno posvetovanje in se sklenili, kateri govorniki imajo iti v ogenj, ako bi trebalo. Seja se je začela ob 1/4, na 12. uro.

Predsednik naznanja, da je finančni minister Depretis predložil postavo, s katero se privoli pobiranje davkov za prve tri mesece leta 1874.

Potem bere predsednik dve interpelaciji, eno na ministra notranjih zadev zaradi množče se nevarnosti imetja in življenja na deželi, stavljeno od pravne stranke; druga interpelacija od skrajne levice se obrača do ministra za nauk s vprašanjem, kedaj bode storil konfesijonelne predloge.

De Pretis razloži v kratkem finančno stanje:

Cela potrebščina budgeta za 1874 znaša 387³/₁₀ milijonov goldinarjev, torej za 2 mi-

Listek.

Rus Makušev o Ljubljani in Slovencih.

Znani ruski učenjak in publicist, ki je pred nekaj časom imel javno novinarsko polemiko s Palackim, priobčil je v „Ruskem Věstniku“ kratek spis o Slovencih. Ker bode zanimalo naše bralce, kako je Rus o nas in naših razmerah in ljudeh sodil, objavljamo tu kratek izpisek njegovih „putevnih vospominanj.“

Od početka pripoveduje, kako je iz Benecije prišel v Ljubljano po polnoči o sv. Petru in zavoljo semnja nij mogel stanovanja dobiti. Podrobneje popisuje, kako je s težavo nekje na starem trgu v slabi, bolj kmetski krčmi prenočišče dobil, kjer nij

spati mogel, torej zgodaj vstal in šel mesto ogledovat. Zašel je v Trnovo in Krakovo in od tam nazaj v mesto, ogledovajo si slovenske kmete in kmetice in prodajalce, ki so bili ob semnji v Ljubljano prišli. Pri Giontiniju izve adresu Bleiweisovo. O Giontiniju pravi: „Knjižna trgovina ide v Ljubljani tako slabo, da je Giontini prisiljen prodajati v svoji štacuni pismene in risovalne materialije, karte, fotografije, muzikalne instrumente in note.“ Ker mu je G. dejal, da pred poldnem ne dobi B. doma, šel si je v Hôtel Europa boljšega stanovanja iskat, kjer je vendar sobo dobil.

Po poldne je šel k Bleiweisu in mu predstavlja se, povedal nekoliko udvorljivih komplimentov o zaslugah, o katerih je čul in čital, da ima on (B.) za slovenski narod. Bleiweis mu je pokazal srebrno črnilnico in pisalo, katero so mu dali zemljaki l. 1868

za petindvajsetletnico njegovega delovanja. Rekel mu je B. dalje, kake so njegove zasluge, da je celo življenje njegovo bilo skrb za razvitje naroda. In potem razlaga Makušev tako-le: „Do Bleiweisa slovenski pisatelji imeli v vidu tol'ko (samo) obrazovanje občestvo, dlja которago izdavalni nemec'kom jazikě trudi istoričeskije i lingvističeskije“; na slovenskem jeziku so se pisale samo molitevsko bukve. — Precej dalje pa precej dobro kratko opiše Vodnikovo delavnost in prestavlja znano Vodnikovo basen „slovenski in nemški konj“ tako-le prosto na rusko: „Nemec'kij konj govorit slovenskomu: brat čto medliš v' put? Tvoja li noga il' golova ne hočet? Il' tebe ne ljubo jest?“ — „Menja v dobrom poradkě deržat, ovsá dajut tri raza, čistija moi nogi igrajut, nošu šuju po lebjadinomu.“ — „Kranjskaja kljača milo molvit: togda b' i ja legko bila takuju že, no men-

lijona menj, nego lani. Denarna kriza nij imela glede državnih dohodkov do konca septembra nobenih vplivov. Indirektnih dohodkov je za 3 milijone več, nego l. 1872. Kar se pokritja potrebščin tiče je $87\frac{6}{10}$ milijonov direktnega davka, torej za $27\frac{1}{10}$ milijona menj od lani, zaračunjenih. Tudi indirektni davki so za $77\frac{1}{10}$ milijonov nižje preliminirani, nego faktični vspeh l. 1872 kaže. Glede na to, da je v prvih 9 mesecih leta 1873 „netto“ za $4\frac{1}{2}$ milijona indirektnih dohodkov več od l. 1872, je proračun za 1874 za 12 milijonov nižje preliminiran, nego so dohodki l. 1873 dali. K preliminiranim $365\frac{1}{10}$ milijonom pride po prodaji državnih imetij $167\frac{1}{10}$ milijonov zraven, v kaso še pride 8 milijonov. Torej bo celo pokritje znašalo $389\frac{8}{10}$ milijonov, in bo $24\frac{1}{10}$ milijonov še za l. 1875 ostalo.“

Opat Helfersdorfer podpira svoj predlog, da poslanska zbornica čestita cesarju o priložnosti njegovega 25. letnega jubileja. Predlog je bil v prvem in drugem branji enoglasno sprejet.

Potem se začne adresna debata. Herbst stopi na poročevalčevo mesto in brez vsakega govora priporoča sprejetje adrese.

Prvi govornik proti adresi je Poljak Dunajevski, katerega je poljski klub izbral, da govori v njegovem imenu.

Dunajevski pravi, da za adresu ne bode glasoval, da si so tudi on in njegovi privrženi ustavovorni, ker so na podlogi ustave tu v državnem zboru. Pojem avstrijsko-državne misli se ne sme tako jemati, da bi morali vsi narodi v nemškem vtopiti se. Adresa je precentralistična.

Levica je posebno pri izreku, da so tudi Poljaci za ustavo, ploskala in „bravo“ klicala.

Za poljskim poslancem vzdigne se Rusin Kovalski, c. kr. deželni svetovalec in poje celo himno ustavi in direktnim volitvam. Pravi, da je ustavno življenje v Avstriji z direktnimi volitvami velik napredek storilo. Rusini hočejo sodelovati. Če je kateri narod, je gotovo rusinski, na kateri se druga alineja adrese nanaša, ker on je bil najbolj odrivan, njegov jezik zatiran, njegova mladost tujčena, narodna eksistenca v nevarnost postavljena. Zato Rusini za adresu glasujejo.

Da je govor Kovalskega bil od leve pohvaljen, nij treba povedati, a Rusini se utegnejo še prepričati, kake prijatelje

ja bijut po golovč, ne dajut jest i deržat v nečistotč.“

Nadalje popisuje Makušev razvoj naše literature precej primitivno in nepopolno, kakor so ga podučili. Preširna le mimo grede omenja, (najbrž ga nij imel kdo opozoriti nanj), kot dokaz, kako se je nemčilo pri nas, ker je Preširen prve pesni svoje nemški pisal. Ne pozabi omeniti Bleiweisovega koledarja.

Precej dobro posnemlje Makušev potem slovenski narodni program in način, kako so nemškutarski in nemški naši protivniki proti slovenstvu delali. Spominja celo naše terjatve zedinjene Slovenije in dr. Tomana, ki mu je „zamečateljni orator“. To se ve, da tudi Koseski nij pozabljen v tej knjižici. Iz literature zadnjih let pa so Makuševu povedali za dva poeta: za Jenka in — Cimpermana.

Bleiweis ga je potlej poslal k Marnu in Lesarju. Marna hvali, da je „horošo obra-

imajo v nemških hegemonistih, kateri za Rusine samo toliko marajo, kolikor jim služe kot orodje proti Poljakom.

Za Rusinom govori zopet Poljak Čienčiala, poslanec sileskih Poljakov. Malo vujen nemški govoriti, težavno mu je se izraziti. Popisuje, kako se Poljakom na Sileškem godi, da ne uživajo nobene ravnopravnosti, da se njihov jezik v šolah in uradih zatira. Zato ne more glasovati za adresu.

Proti Čienčiali prav strastno odgovarja dr. Demel, tudi na Češkem izvoljen, ter skuša ovreči trditve predgovornika. Nemci mu ploskajo.

Vzdigne se grof Hohenwart. Zbornica je pričakovala kak govor od njega, pa se prevarila. Hohenwart samo naznanja, da on in njegovi tovariši ne morajo glasovati za predloženo adresu. Tedaj se ne bodo udeležili pri debati.

Giskra, ki je bil pripravljen, da bo Hohenwartu odgovarjal, nij imel na kaj odgovarjati, torej je repliciral Dunajevskemu glede konfesijonelnega vprašanja. Naglašal je, da se cerkvi ne bode nobena krivica godila.

Za njim vstane dr. Razlag.

(Konec prihodnjič.)

Cerkev in država v Ameriki.

(Francoski spisal E. Laboulaye.)

IV.

(Konec.)

Med vsemi reformami, ki so jih poskusili ameriški Angleži, jim je ločenje cerkve od države naj več koristilo. Ta reforma je zadostila cerkvi in državi, storila je, da so zginili tisti verski prepiri, ki so goba civilizacije. Smemo-li ta izgled zavreči? Glejmo, kaj se godi? kak prizor nam podaje stara Evropa? Povsodi leze iz zemlje ono sovraštvo do vere, od katerega so se naši pradedi bahali, da so je v minulost zagreblji. Bom-li govoril o Prusiji in o tamošnjem preganjanju katolikov? Je-li kako zlorabljenje sile bolj kričeče, nego to, kateremu je priča cela Evropa? Ali se je kedaj bolj jasno videlo, kaj ima berlinski liberalizem na dnu? Zmage od l. 1870 se bodo obrnile proti nemški svobodi, kakor so se one od l. 1815. Ako mislimo samo na svoj dobiček, želeli moramo, da bi se knez Bismarck čedalje bolj utrdil na tej poti, kjer se bo zgubil, kakor vsi oni,

zovan“, od Lesarja po pove, da je izdal „ribniško dolino“ ter da je — čujte! — **po smrti** „izvēstnago slovenskago lingvista **Levstika**“ tajnik „Slovenske Maticе“.

Torej po „smrti“ Levstikovi? Verjetno je, da so rekli Rusu, da je Levstik „umrl“, najbrž zato, da ne bi bil morda pri Levstiku v nekaterih rečeh literarno čistejše podučen, in da ne bi zvedel, da je Bleiweis sicer za novinarstvo in narodno vzbujo veliko storil, a nikakor ne tako vsega, kakor so mu pripovedali Bleiweis sam, Lesar in Marn.

V tem sumu nas še bolj potrjuje, kar Makušev sam pravi, namreč, da ga z drugim nikomur nijso hoteli seznaniti: „s' drugimi Blejvejs ne sčital nužnim znakomit' menjā.“

Veseli nas konec Makuševega spisa, kjer pravi, da se je preveril, da kranjskih Slovencev ponemčiti ne bode „Avstrijcam“ mo-goče.

ki jih sreča slepi, in ki ne računajo s človeško vestjo.

Di meliora piis, erroreque hostibus illum!

Kaj pa Svica? Kako so nevoljni prijatelji te poštene republike, kadar vidijo, da Geneva in Bern preganjata, in da pozabljata, kaj je Helvecijo naredilo veliko, da to nij bil njen teritorij, niti njena vojaška moč, nego edino le ljubav do svobode! Postave se lomijo ali ob moč devajo od škofov, tako se govori; dobro, je-li potlej prav, da se odstavljajo in gladu prepuščajo ubogi župniki, kateri so svojemu glavarju zvesti ostali? Čemu pa je zgodovina, ako ne uči na vsakej strani, da je vsako preganjanje, divje ali ne, le žrtve oslavilo? Sè svobodo se slabé bolj ali menj gizdave pretencije; sè silo se dotično mišljenje pri sovražnikih utrdi, akopram je krivično. Ako je imela Geneva kedaj priložnost ločiti cerkev in državo, in s tem končati konfesijonelne boje, ima jo denes. Zakaj se je ne poslužil?

In Francoska? Pustimo njeno staro povelstnico, katero temné religiozni boji šestnajstega veka, pustimo prepire z Rimom in kraljeva preganjanja Ludovika XIV, in teologična prepiranja pod vladno Ludovika XV. Kolikokrat smo se v zadnjih osemdesetih letih kesali, da se je država utikala v verske stvari, kolikokrat zaradi verskega upljava v politiki? Civilna konstitucija duhovenstva je bila vélika napaka postavodajne zbornice, preganjanje nezapriseženih duhovnikov je bil zločin konventa. Konkordat od 1802 nij zadostil ni papežu ni cesarju, organične članke je rimski dvor kot cesarsko prevaro in galikansko herezijo vedno odbacival. Ali nij legitimna monarhija izgubila religioznega dobička s tem, da je Karla X. silila, naj karto raztrga? — Kdo pa dandenes zametuje republiko kot zaničevanja vredno vladno formo, zaradi katere se cerkev gotovo nema ničesa pritožiti? Ponavlja se, da je Francoska božji vojak, pridiguje se nova križanska vojska, ki bo napravila v Evropi moraličen red; z drugimi besedami, ne ostrmi se pred grozovitno možnostjo religijske vojske. Ako se pride do nje, zbrisalo se bode osemdeset let francoske zgodovine, iztrgali se bodo Francoski spomini, pravice, suverenost, zastava. Izročati cerkev največjemu zasramovanju, domovino najhujšim nevarnostim, riskirati obstanek onemogle Francije, kaj to mari ljudem, ki se mislijo pobožne in ki se imenujejo konservativne?

In zdaj, ako je dopuščeno soditi drevo po sadu, naj se primerja Evropa, ki je tako ponosna na svojo staro civilizacijo, z mlado Ameriko. Tam, srečne cerkve, srečni državljani, splošna svoboda, mir v vesti vseh; tukaj, na Nemškem, v Švici, v Franciji moteni duhovi, povsodi nemir, gibanje slabega pomena. V Zedinjenih državah krščanstvo v vsem svojem blišči, kateri vzdržuje edino spoštovanje božje besede; v Nemčiji, v Švici se žuga katolicizmu, civilna oblast se onečastuje z nevrredno vzburjenostjo; v Franciji se meša religija s politikom, sinovi križanskih vitezev stoje si z Voltairovimi sinovi v boji nasproti, vse strasti, vsa sovraštva plamté, povsodi zmotnjava in burnost — predznamenja vojske in revolucije. Dva sistema sta tu, ki rodita nasprotno učinke; kateri obeh se mora tedaj na evangelij sklicevati? kateri ima svoj temelj v pravičnosti in resnici?

Vprašajmo se končno, katera teh dveh politik najbolj ugaja naši deželi, in ako nam je za-njo kaj mar, ako nam je na srci njena velikost, njen mir, izberimo. —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. novembra.

V notranji politiki najvažnejše *adresne debate* priobčujemo začetek na drugem mestu.

Češka „Politik“ objavlja v listu 18. nov. v članku „eine mahnung“ na prvem mestu opomin našim in dalmatinskim poslancem, naj pač gotovo pristopijo v klub desnega središča. — Jugoslovanski poslanci bodo že storili, kar se jim po svoji vesti bode za pravo videlo in kar bodo za narod boljši spoznali. Sicer je pa ta „mahnung“ tako ali še bolj odvisna, kakor če bi mi Čehom pošiljali „eine mahnung“, naj vendar še oni gredo v rajhsrat, da naši ne bodo tam osamljeni, Čehi pa ne pozabljeni!

Ogerska zbornica je predlog Simoničev, naj se ustanovi samostalna ogerska banka, z večino 41 glasov zavrgla. — Ministerska kriza bode gotovo, posebno nesposobnega finančnega ministra Kerkapolyi-a bi se celo Deakovci radi iznebili.

Vnanje države.

Francoski narod se nahaja v stadiju odločbe, katera bo gotovo za nekaj let vsaj politično osodo odločila. Mac-Mahon je bil pisal zbornici novo poslanje, v katerem od-bija misel, da bi se podaljšanje njegove oblasti spojilo z ustavnimi postavami, in je s tem pokazal, da mu je le za osobno vladanje, za dobro utrjeno diktaturo, neomejeno oblast. Levica je menda v očigled Mac-Mahonovega osornega obnašanja popustila pogajanje z njim in z njegovimi ministri, in je sklenila, da takoj in naravnost definitivno vpeljanje republike predloži. Tako se je tedaj boj in zmešnjava med strankami v zadnjem odločilnem trenutku dvignila na najvišjo stopnjo, in nadejati se je vsega mogočega in nemogočega. V očigled te konfuzije piše „Revue des deux Mondes“: Kdo nas bo oprostil temo in pošast, dvomljivosti in dvojezičnosti? ... To je strašno; Francoska v resnici nema sreče. Nad deset dnij je že, kar se je narodna skupščina sestopila, a ker se je dozdej v njej zgodilo, je le povečanje negotovosti, napetje vseh razmer, nevolja, jeza, nezaupanje, predlogi in ugovori, in vedno večja zmešnjava med strankami. Resno vprašamo: ali bomo še dolgo v tej atmosferi živeli, v kateri se vse manjša, kjer se javni duh končno zmeša in znori, kjer vsakojaki interesi venejo, in kjer se menda pozablja, da narod trpi, da narod čaka in se z vedno večjim strahom vprašuje, kaj se bo drugi dan z njim storilo.

Republikanska generala Sarssier in Letellier-Valazé sta bila kljubu neverjetnim počenjanjem rojalistov v strašno večino v zbornico voljena. Ta zmaga mora desnici vendar dokazati, da ji je bodočnost zgubljena, in da ji ako hoče vlado obdržati, drugega ne ostaje, nego državni prevrat, kateri je morda bližje, nego si gambetisti misliti mogó.

Pri predsedniku **španske** republike, Kastelarju, je bil predvčerajšnjem general Sickles, poslanec Zedinjenih držav; Sickles je španski vladi ponujal, naj Kubo Severni-Ameriki prodá. To je najlepša pot, po kateri se španska more rešiti.

Italijanska likvidacijska junta je zopet osem samostanov v last vzela. — Kardinali so z veliko večino sklenili, da bodo kardinala Pecci, perugijanskega škofa, Piju IX. za naslednika izvolili.

Domače stvari.

— (C. kr. deželni načelnik Auer-sperg) se v „L. Z.“ zahvaljuje ljubljanski

branilnici, da je ob 25letnici cesarjevega vladanja dala 6000 gld. za štipendije ubogim ljubljanskim realskim učencem.

— (Iz seje deželnega odbora kranjskega 17. nov.) poročajo „Novice“: O vprašanji, ali se ima prihodnjemu dežel-nemu zboru nasvetovati, da bi se po inten-ciji Kranjske hranilnice nekaj vrta pri de-želnem gradu pred novim hranilničnim po-slopljem odstopilo za napravo širje ceste pred novo realko, je deželni odbor sklenil, da se deželnemu zboru stavi predlog zoper vsa-koršni odstop vrta, da pa naj se odpravijo vsa visoka košata drevesa iz omenjenega vrta, da šoli sence ne delajo. — Vstop 10 novih ubožni hromovih iz Komenske fare v P. P. Glavarjevo ubožnico v Komendi se potrdi. — V prihodnjem deželnem zboru se predlaga načrt deželne postave o pobiranji mostnine na mostu, katerega bode pri Ra-tečah čez Savo napravilo posebno društvo na akciji.

— (G. kanonik Urh) napiše, da je nam poslana in v listu 264. priobčena no-vica o dedovanji po Heleni (ne Neži) Suho-dolec tako za popraviti, da je sicer on brez svoje prejšnje vednosti glavni dedič imeno-van v testamentu, katerega je delal g. dr. Poklukar, vendar on nič ne dobi, temuč potrebni, katere mu je ranjca ustno nazna-nila.

— (Iz ljubljanske norišnice) je ušel zopet včeraj popoldne blazen človek in je bos in prav malo opravljen šel proti velikemu drevoredu. Tam so ga prijeli trije možje, katerim se je rad zvezati in v noriš-nico nazaj tirati dal, vedno ponavljajoč: „Vi in dohtarji ste večji norci, kakor jaz.“

— (Rojanska Čitalnica) napravi dne 23. t. m. tombolo s plesom, h kateri se uljudno vabijo vsi častiti udje.

— (Mariborska Čitalnica) do no-vega leta daje te-le zabave: 23. novembra tomboln in ples; 7 decembra beseda s tom-bolo; 21. decembra beseda; 31. decembra občni zbor, potem tombola in ples. Začetek vselej ob 8. uri.

— (V Mariboru) se je pri mestnih volitvah v III. razredu od 581 volilcev ude-ležilo le 54 volilcev.

— (Požar.) V Preserjeh blizu Kamnika je bil pri Gregorji Trevcu 30. p. m. ogenj. Škode je 300 gld. Pogorelec je zavarovan. — Isto tako je 12. t. m. pogorel kajžar Janez Vidar v Velesovem. Škode je 1000 gl., (tudi 140 gld. denarja je zgorelo) pogorelec je pa zavarovan le za 400 gld.

— (Na Pragerskem) je železnični vlak 17. t. m. povozil dva uprežena konja in voznika, ki je strašno razmesarjen. Sod-nijsko preiskavanje se je začelo.

— (Živinska kuga) je v katoru Klaj-njec ponehala; zavoljo tega štajerska c. kr namestnija objavlja, da so sosednje sloven-ske občine Podčetrtek, Sopote, Kozje, Zdole itd., v breškem okraji oprostone zapornih naredeb proti kugi.

— (Poskušaj samomora.) Nekov ljubljanski Krakovčan P. se je predvčeranjem na rotovži, kjer je bil priprt, v napadu du-ševne blaznosti poskušal usmrtiti se. Obesil se je z ruto na okno. Oteli so ga in poslali v bolnico.

— (Umor.) 13. nov. je bil vincar Ju-rij Simonič iz Strmca pri Ptujju umorjen. Neki Bizjak je obdolžen, da ga je ubil in

žena ranjcega je — pomagala pri umoru svojega moža. Oba sta ubežala.

— (Škandinavski kor), v katerem je devet dam, ki je v Zagrebu in Trstu v veliko pohvalo nastopil, bode v Ljubljani te dni dal koncert, v katerem se bodo pele tudi slovanske, posebno ruske narodne pesni.

Razne vesti.

* (Na Dunaji) so jajc pojedli l. 1867 devet in štirideset milijonov pet sto tisoč, 1868 tri in štirideset milijonov, šest sto tisoč; 1869 šest in štirideset milijonov, devet sto tisoč, 1872 šestdeset milijonov štiri sto tisoč. Drv se je porabilo 1868: 104.600 kub. seznjev, 1869: 102.200, 1870: 109.100, 1871: 102.300, 1872: 112.938; premoga 1868: 2.465.000, 1869: 3.386.000, 1870: 4.086.000, 1871: 4.723.000, 1872: 4.569.000 centov.

* (Na Češkem) je l. 1873 umrlo 157.859 ljudi. Med temi se jih je 622 prosto-voljno usmrtilo, 7 jih je umrlo na pasji steklini, 129 žensk je umrlo na težkem porodu. 30 jih je bilo čez 100 let starih.

* (Diamantna poroka) je bila to nedeljo v vasi Kondrac, v taborskem okraji na Češkem. Anton Navratil, učitelj v pokoji, 90 in pol leta star, in njegova 81 let stara žena, Ana Holešovska, sta jo praznovala. Zaročila sta se leta 1813, tedaj pred 60 leti. Anton Navratil je sin učitelja, ki je bil oče osmero otrok. Pomagal je od leta 1807 svo-jemu očeru v podučevanju, leta 1811 je postal samostojen učitelj v Kondracu, leta 1854 je stopil v pokojni stan, ker je oglušil in namestnik mu je bil sin Mihael. Potomcev tek dveh jubilarov je 54, in sicer osem otrok, katerih je eden umrl, 30 unukov, katerih je že 11 umrlo, in 13 praunukov, katerih so 3 umrli, tedaj vseh živečih potomcev še 30, katerih leta štejejo 816. Čudno je, da je oče jubilarov, Tomaž, 52, jubilar sam 44, in njegov sin zdaj 19 let služil na ravno taisti šoli kot učitelj, — da so bili trije o-troci jubilara eden in isti dan zaročeni od jubilarovega brata, ki je zdaj župnik v Ka-rolinskem dvoru v Pragi, da sta jubilara spre-jela leta 1863, ko sta praznovala zlato po-roko, cerkveni blagoslov od svojega sina, ka-kor tudi zdaj pri dijamantnej poroki.

* (Koliko cesar ali kralj na dan potrebuje.) Car ruski potrebuje vsak dan 25 tisuč tolarjev, turški sultan zapravi vsak dan 19 tisuč tolarjev. Napoleon III. je imel pred Sedansko bitko 12 tisuč tolarjev na dan, Viktor Emanuel, kralj laški, potrosi 8250 tolarjev, nemški cesar 8210. angleška kraljica mora biti zadovoljna s 5250 tolarjev, in tudi avstrijski cesar ne porabi več kakor 16 tisuč goldinarjev na dan.

* (Nesrečna Salomonska sodba.) Nemške novine poročajo iz nekega mesta pri Renu sledeče: „Dva lovca, prej prijatelja in tovariša, sta se kregala za lovskega psa, o katerem sta rekla, da je 50 tolarjev vreden; vsak je rekel, da ga je on izučil, da je njegov. Gresta pred sodnika in ta ko ju zasliši, reče jima: „Vstopita se vsak v drug kot sobe, jaz bom pa psa držal v sredi. Ko bom štel: „ena-dve-tri! naj vsak psu za-žvižga in jaz ga bom spustil; h kateremu od vaju bode pes skočil, tistega naj bo“. Lovca sta bila oba zadovoljna. Sodnik v sredi psa drži, ko šteje „tri“, žvižgata lovca na vse pretege, on psa izpusti, in pes skoči — skozi odprte duri ven in v divjem diru zbeži. — Lovca pa se tožita zopet od kraja.“

* (Romantična pisava.) Amerikansk romano-pisec tako-le plastično popiše poljub: „Bila je noč, ljubezni-polna zaljubljenca se ukradeta iz mesečnega svita pod senčna-to lipo. In ko so se njuni ustni steknili, čul se je glas, kakor kadar krava zadnjo nogo iz močvirja potegne“.

* (Mac-Mahon.) Pred tremi meseci je pri nekeji soareji poslanec z desnice Labou-laya Mac-Mahonu predstavil. Pri tej priložnosti je Mac-Mahon od besede do besede tako-le re-

